

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie**

Warszawa, 13 lipca 2011 r.

Tekst jednolity

**Pan
Wojciech Hałka
Dyrektor
Instytutu Łączności –
Państwowego Instytutu Badawczego**

P/11/159
LWA-4101-02-07/2011

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 *ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli*¹, zwanej dalej *ustawą o NIK*, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie przeprowadziła w Instytucie Łączności – Państwowym Instytucie Badawczym (zwanym dalej Instytutem), kontrolę gospodarowania majątkiem w latach 2009-2010.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym 30 czerwca 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 *ustawy o NIK*, przekazuje Panu Dyrektorowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, gospodarowanie przez Instytut majątkiem w badanym okresie.

1. W latach 2009-2010 Instytut, poza działalnością badawczo-rozwojową prowadził także działalność gospodarczą (usługową) polegającą na wynajmie wolnych powierzchni, na zasadach określonych w art. 2 ust. 4 *ustawy z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych*² (dalej *ustawa o jbr*) oraz w formie określonej w *statucie*. Przychody i koszty z działalności gospodarczej były wydzielone pod względem finansowym i rachunkowym w ewidencji księgowej Instytutu.

W badanym okresie z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej Instytut uzyskał przychody w wysokości 3 195,4 tys. zł w 2009 r. (16,1% przychodów ogółem) i w wysokości

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

3 096,9 tys. zł w 2010 r. (12,5% przychodów ogółem) Zdaniem NIK prowadzona przez Instytut ww. działalność nie ograniczała podstawowej działalności badawczo-rozwojowej Instytutu i stanowiła dodatkowe źródło przychodów.

Od majątku służącego działalności gospodarczej Instytut zapłacił podatek od nieruchomości wynikający z art. 7 ust. 2 pkt 5 *ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych*³ – 177,5 tys. zł w 2009 r. i 175,2 tys. zł w 2010 r. Ponadto w okresie objętym kontrolą Instytut, stosownie do postanowień art. 18a *ustawy o jbr*, dokonywał rocznych opłat z tytułu użytkowania wieczystego gruntu będącego własnością Skarbu Państwa i wykorzystywanego wyłącznie do działalności gospodarczej. Opłaty wyniosły odpowiednio 112,7 tys. zł i 116,3 tys. zł.

W latach 2009-2010 Instytut nie odprowadzał podatku dochodowego od przychodów uzyskanych z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej, powołując się na art. 17 ust.1 pkt 4 *ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych*⁴, według którego wolne od podatku są dochody przeznaczone na działalność statutową Instytutu.

2. Wyniki finansowe Instytutu za 2009 i 2010 r. zamknęły się stratą netto w kwotach 3 950,7 tys. zł i 2 489,4 tys. zł. Strata w ww. latach była wyższa w porównaniu z 2008 r. odpowiednio o 108,6% i 31,4%. Według wyjaśnień Dyrektora Instytutu wpływ na pogorszenie wyniku finansowego w badanych latach miał kryzys gospodarczy i zła sytuacja na rynku telekomunikacyjnym spowodowana drastycznym zmniejszeniem budżetów operatorów telekomunikacyjnych w wyniku wdrożenia programów oszczędnościowych. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia podjęte w 2010 r. działania w celu poprawy wyniku finansowego. W szczególności NIK pozytywnie ocenia fakt, iż wraz ze wzrostem przychodów Instytutu w badanym okresie o 24,8% (z 19 835,0 tys. zł w 2009 r. do 24 753,2 tys. zł w 2010 r.) nastąpiła zmiana w ich strukturze i wzrósł udział przychodów finansowanych ze środków budżetowych z 51,6% do 58,9%. Przychody te, w wysokości 14 579,9 tys. zł w 2010 r. były wyższe w porównaniu z rokiem poprzednim o 42,4%. Najwyższy udział w tych przychodach stanowiły środki z funduszy strukturalnych, które w 2009 r. wyniosły 2 448,4 tys. zł, natomiast w 2010 r. 6 220,0 tys. zł i były w porównaniu z 2008 r. wyższe odpowiednio o 762,4% i 2 090,9%.

² Dz. U. z 2008 r. Nr 159, poz. 993 ze zm.- uchylona z dniem 1 października 2010 r.

³ Dz. U. z 2010 r. Nr 95, poz. 613 ze zm.

⁴ Dz. U. z 2011 r. Nr 74, poz. 397 ze zm.

W okresie objętym kontrolą Instytut nie posiadał zobowiązań długoterminowych. Stan zobowiązań krótkoterminowych na 31 grudnia 2010 r. wynosił ogółem 12 010,9 tys. zł i był mniejszy w porównaniu z 2008 r. o 15,2%, natomiast w porównaniu z 2009 r. o 4,4%. Instytut na bieżąco regulował zobowiązania – wg stanu na 31 grudnia 2010 r. nie wystąpiły zobowiązania wymagalne.

NIK ocenia jako skuteczne egzekwowanie należności przez Instytut. Zgodnie z ewidencją księgową na koniec 2010 r. Instytut posiadał należności wymagalne na kwotę ogółem 1 969,3 tys. zł (działalność podstawowa 1 667,3 tys. zł, działalność operacyjna 302,0 tys. zł), a w wyniku podjętych działań windykacyjnych, wg stanu na 31 maja 2011 r., z ww. należności pozostało do spłaty 74,5 tys. zł (działalność podstawowa 35,1 tys. zł i działalność operacyjna 39,4 tys. zł). Analiza najwyższych kwotowo należności na kwotę ogółem 86,8 tys. zł wykazała, że windykacja należności w wysokości 23,5 tys. zł została przekazana firmie windykacyjnej, należność w wysokości 28,1 tys. zł za ekspertyzę wykonaną dla Sądu może być uregulowana po rozpatrzeniu sprawy przez Sąd, natomiast pozostałe należności od 3 dłużników (na kwoty 6,5 tys. zł, 7,7 tys. zł i 3,0 tys. zł) zostały rozłożone na raty, z czego 2 należności w wysokościach: 6,5 tys. zł i 3,0 tys. zł – z ostatecznym terminem spłaty do końca czerwca 2011 r.

3. NIK ocenia pozytywnie rozporządzanie przez Instytut posiadanym mieniem w zakresie ewidencji, amortyzacji, zakupu, sprzedaży i likwidacji składników majątku trwałego. Składniki majątku trwałego objęte były ewidencją rzeczowo – wartościową, inwentaryzowane stosownie do postanowień art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁵, a odpisów amortyzacyjnych dokonywano zgodnie z art. 31-33 ustawy o rachunkowości, z zastosowaniem stawek określonych w załączniku nr 1 do ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych.

Instytut w kontrolowanym okresie odnawiał zasoby aparatury naukowo-badawczej, dokonując zakupów na kwotę 421,7 tys. zł w 2009 r. i 268,7 tys. zł w 2010 r. Wartość aparatury naukowo-badawczej pomniejszonej o umorzenie wg stanu na 31 grudnia 2010 r. wyniosła 2 606,8 tys. zł i była niższa od jej wartości (po umorzeniu) na 31 grudnia 2008 r. o 1 389,3 tys. zł. Dokonując zakupów aparatury o wartości powyżej 14 000 euro Instytut udzielał zamówień publicznych w trybie przetargu nieograniczonego, o którym mowa w art. 39 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych⁶. Badanie 3

⁵ Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 ze zm.

⁶ Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.

postępowań przetargowych o łącznej wartości 284,0 tys. zł (netto), stanowiącej 35,9% wartości zakupionej aparatury w 2009 i 2010 r. wykazało, że przy udzielaniu tych zamówień Instytut przestrzegał przepisów ww. ustawy *Prawo zamówień publicznych*.

Równocześnie w badanym okresie Instytut dokonał zbycia i likwidacji zbędnych lub zużytych składników środków trwałych, wg zasad ustalonych zarządzeniem nr 9 Dyrektora Instytutu Łączności z 1 czerwca 1998 r.⁷, na łączną kwotę (wg ewidencji księgowej) 12,8 tys. zł.

Wartość ewidencyjna poszczególnych składników majątku, poza „modelem urządzenia kontrolno-pomiarowego do oceny stanu akumulatorów wielkich pojemności TBA-150” wynosiła poniżej 3,5 tys. zł (od 5,11 zł do 90,0 zł) i zgodnie z § 28 pkt 2 *rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 5 października 1993 r. w sprawie zasad organizowania przetargu na sprzedaż środków trwałych przez przedsiębiorstwa państwowe oraz warunków odstąpienia od przetargu*⁸, przy sprzedaży tych składników nie stosowano procedury przetargu publicznego.

Uwagi NIK dotyczą niezastosowania procedury przetargowej przy sprzedaży wytworzonego w ramach działalności statutowej ww. „modelu urządzenia kontrolno-pomiarowego...”, które zostało sprzedane 21 października 2010 r. za kwotę 12,0 tys. zł (netto). Obowiązek zastosowania przetargu publicznego wynikał z art. 17 ust. 2 *ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych*⁹.

4. NIK pozytywnie z uchybieniami ocenia rozporządzanie przez Instytut w badanym okresie posiadanym mieniem w zakresie wynajmu i dzierżawy majątku, natomiast pozytywnie – w zakresie dbałości o zapewnienie właściwego stanu technicznego nieruchomości.

W badanym okresie w posiadaniu Instytutu było ogółem 99 182 m² gruntów oraz 38 budynków i obiektów o łącznej powierzchni użytkowej 23 886 m², w tym 7 budynków mieszkalnych z 48 lokalami o łącznej powierzchni użytkowej 2 631 m².

Instytut wynajmował podmiotom zewnętrznym na podstawie umów cywilnoprawnych wolne, niewykorzystane do działalności statutowej powierzchnie. Wg stanu na 31 grudnia 2009 r., na podstawie zawartych 113 umów, wydierżawiał 6 228,64 m² gruntów oraz wynajmował 8 745,78 m² powierzchni użytkowej budynków, natomiast według stanu na

⁷ w sprawie powołania stałej komisji ds. wyceny i zagospodarowania składników majątkowych wycofanych z eksploatacji oraz aparatury specjalnej pozostawionej po zakończeniu prac naukowo-badawczych oraz powołania stałego zespołu likwidacyjnego, działającego na terenie Instytutu Łączności w Warszawie, (zmienionego Decyzją Nr 10 Dyrektora Instytutu Łączności z dnia 13 lutego 2006 r.)

⁸ Dz. U. Nr 97, poz. 443 ze zm.

⁹ Dz. U. Nr 96, poz. 618 ze zm.

31 grudnia 2010 r. wydierżawiał 5 710,28 m² gruntów oraz wynajmował 8 213,91 m² powierzchni użytkowej na podstawie 137 umów. Kontrola wykazała, że do 30 września 2010 r. Instytut zawierał umowy bez przeprowadzenia publicznego przetargu, co było niezgodne z art. 13a ust. 2 *ustawy o jbr*.

Analiza dokumentacji 10 budynków zlokalizowanych w Warszawie wykazała, że na wszystkie Instytut posiadał odpisy z ksiąg wieczystych oraz wypisy z rejestru lub kartoteki budynków. Dla wszystkich obiektów od 30 czerwca 2005 r. prowadzono książki obiektów budowlanych zawierające wpisy o przeprowadzonych kontrolach. Budynki posiadały aktualne przeglądy stanu technicznego (roczne i pięcioletnie) wynikające z art. 62 ust. pkt 1 i 2 *ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane*¹⁰, które zostały przeprowadzone przez osoby posiadające stosowne uprawnienia.

5. Dyrektor Instytutu zgodnie z art. 21 ust.1 pkt 1 *ustawy o jbr*, corocznie ustalał plany rzeczowo-finansowe, które stosownie do art. 13 ust. 5 *ww. ustawy* zostały pozytywnie zaopiniowane przez Radę Naukową.

Sprawozdania finansowe za 2009 r. i 2010 r. zostały sporządzone w terminie określonym w art. 52 ust. 1 *ustawy o rachunkowości* i po pozytywnym zaopiniowaniu przez Radę Naukową przekazane do zatwierdzenia Ministrowi Infrastruktury.

Sprawozdania PNT-01 o działalności badawczej i rozwojowej zostały przekazane terminowo do GUS, a zawarte w nich dane wynikały z ewidencji księgowej.

6. Dyrektor Instytutu wywiązał się z obowiązku, wynikającego z art. 54 *ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. Przepisy wprowadzające ustawy reformujące system nauki*¹¹, dostosowania statutu i regulaminu organizacyjnego Instytutu do przepisów *ustawy o instytutach badawczych*. Z dniem 11 marca 2011 r. wszedł w życie *statut* zatwierdzony *zarządzeniem Nr 10 Ministra Infrastruktury z dnia 11 marca 2011 r.*, natomiast Regulamin Organizacyjny zaczął obowiązywać od 31 marca 2011 r.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Monitorowanie wpływu należności od dłużników, którzy zobowiązali się dokonać ostatecznych wpłat do końca czerwca 2011 r.
2. Kontynuowanie działań zmierzających do poprawy niekorzystnej sytuacji ekonomiczno-finansowej Instytutu.

¹⁰ Dz. U. z 2010 r. Nr 243, poz. 1623 ze zm.

¹¹ Dz. U. Nr 96, poz. 620 ze zm.

3. Stosowanie procedury przetargowej w przypadku sprzedaży składników majątku o wartości ewidencyjnej powyżej 3,5 tys. zł.

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 *ustawy o NIK*, oczekuje od Pana Dyrektora w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 *ustawy o NIK*, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Dyrektorowi prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 *ustawy o NIK*, termin nadesłania informacji, o której wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.